

O`QUV DASTURLARINI YARATISH TEXNOLOGIYASI.

Nabiyeva Muhrinisa Bahtiyor qizi (TATU Farg'ona filiali talabasi)
Murodullayeva Rayhona Abdurahmon qizi (TATU Farg'ona filiali talabasi)
Ro`zaliyev Muhammadaziz Molmurod o`g`li (TATU Farg'ona filiali talabasi)
Shamamatova Sayyora Jo`raboy qizi (TATU Farg'ona filiali talabasi)

Annotatsiya: Dasturni ishlab chiqish ta'lim sohasidagi keng jihatli o'zgarishlar va rivojlanishlarga yordam beruvchi juda muhim bir vositadir. Bu jarayon juda murakkab bo'lib, dastur ishlab chiquvchilar uchun katta tajriba talab qiladi. Dastur ishlab chiqishning xilma-xilligi va uning tabiatini tushunish, uzoq muddatli maqsadlarni o'z ichiga olgan dasturlardan, qisqa vaqt ichida tugallanadigan dasturlarga qadar bo'lgan murakkabligiga bog'liqdir.

Kalit so`zlar: Dastur, uzluksiz ta'lim, texnologiya, loyihalash, murakkablik, davomliqlik.

KIRISH

Ta'lim sohasidagi dasturni ishlab chiqish jarayoni ko'p qirrali va murakkab xususiyatga ega, chunki u tayyorgarlik jarayonidan yakuniy baholash bosqichiga qadar juda keng doiradagi yo'nalishlarni, voqealarni va tartiblarni o'z ichiga oladi. Ushbu xususiyatlar tufayli davomli ta'lim sohasida dastur ishlab chiqish maxsus ko'nikmalarni talab qiladi. Dastur ishlab chiqish ham fan, ham san'atdir. Dastur - bu texnologiya, chunki uni ishlab chiqish uchun maxsus ko'nikmalar talab etiladi va uning mazmuni nazariy jihatdan tartibga solinganligi bilan bog'liq fandır

Bu fikrlar uzluksiz ta'lim sohasida dastur ishlab chiqishning xilma-xilligini aks ettiradi va dasturni ishlab chiqish juda ko'p sohalar, g'oyalar va tartiblarni o'z ichiga olgan murakkab xususiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Butun umr bo'yi ta'lim dasturini ishlab chiqish amalga oshiriladigan tashkiliy kontekst nuqtai nazaridan, dasturni ishlab chiqish tashkilotning kuch munosabatlariga asoslangan tuzilgan vaziyatda manfaatlarni muhokama qiladigan ijtimoiy faoliyat sifatida belgilanishi mumkin.

Oxir oqibat, dasturni ishlab chiqish - bu ta'lim muassasalari va o'quvchilar guruhlari (shu jumladan, potentsial o'quvchilar) birgalikdagi sa'y-harakatlari orqali ma'lumot va resurslarni oladigan, ma'lum tartib-qoidalar bo'yicha tegishli tartibda dastur tuzadigan davomli ta'limning amaliy faoliyati va u shunday bo'lishi mumkin. dastur o'quvchilarga taqdim etiladigan, uning samaradorligi yakuniy baholanadigan, so'ngra dastur qayta ko'rib chiqiladigan jarayonlar qatori sifatida tushuniladi.

Bu yerda ko'rinib turibdiki, dasturni ishlab chiqish rejalashtirish jarayonidan boshlanadi, bu erda dasturni ishlab chiqishning asosiy yo'nalishi belgilanadi, potentsial o'quvchilar bo'yicha ehtiyojlar baholanadi va natijalar asosida dasturning maqsadi va

maqsadlari belgilanadi eng asosiy faoliyat hisoblanadi. Ikkinchidan, loyihalash jarayoni yuqorida qo'yilgan maqsad va vazifalarga erishish uchun zarur bo'lgan dastur faoliyatini tanlash va tashkil etishga qaratilgan. Uchinchidan, amalga oshirish va ekspluatatsiyani boshqarish jarayonida dastur haqiqatda amalga oshiriladi va doimiy faoliyat va boshqaruv orqali dastur maqsadi va maqsadlariga erishish darajasini oshirish uchun turli tadbirlar amalga oshiriladi. To'rtinchidan, baholash jarayonida amalga oshirilgan dasturning bajarilishini (natijalarini) tekshirish bo'yicha tadbirlar o'tkaziladi. Nihoyat, qayta ko'rib chiqish jarayonida baholash natijalariga ko'ra dastur sifatini oshirish uchun takomillashtirish tadbirlari amalga oshiriladi.

Biroq, bu jarayonlar ketma-ketligi doiraviy tarzda bog'langan bo'lsa-da, ular interaktiv aloqani saqlab turadi va har bir jarayon uchun zarur bo'lgan fikr-mulohazalarni ta'minlaydi.

Birinchidan, dasturni ishlab chiqish davomli ta'lim muassasalarining jamiyat aholisining ehtiyojlari va muammolariga faol javob berish mexanizmi bo'lib, o'zgarishlarni yaratish strategiyasidir. Butun umr bo'yi ta'lim muassasalarida olib boriladigan dasturni ishlab chiqish, oxir-oqibat, o'zgaruvchan jamiyatga javobdir va shu bilan birga, yangi o'zgarishlar va rivojlanishlarni yaratishga urinish strategiyalarini taqdim etadi, deyish mumkin. Butun umr bo'yi ta'lim muassasalari jamiyatdagi doimiy o'zgarishlar va mahalla aholisining istak va ehtiyojlariga javoban turli tadbirlarni amalga oshirishi kerak va bu javob mexanizmi davomlita'lim dasturidir. Biroq, davomlita'lim muassasalari o'zgarishlarga shunchaki passiv munosabatda bo'lmasdan, yangi o'zgarishlar yaratish uchun faolroq harakat qilishlari kerak.

Ikkinchidan, uzluksiz ta'lim sohasida dastur ishlab chiqish nafaqat alohida o'quvchilar va o'quvchilar guruhining xulq-atvorini o'zgartirishga, balki jamiyatni rivojlantirishga ham qaratilgan. Shu sababli, davomlita'lim faoliyatining yakuniy maqsadi bu uch tizimni o'zgartirishdir. Bu erda biz nafaqat individual xatti-harakatni o'zgartirishdan manfaatdormiz, balki, yuqorida aytib o'tilganidek, biz davomlita'lim maqsadini, ya'ni dasturning benefitsiarlarini (shaxslar, guruhlar va jamoalar) o'zgartirish va rivojlantirishga intilamiz. Bu vaqtda alohida shaxslar va guruhlarda ularning bilim, malaka va munosabatlaridagi o'zgarishlarga, jamoalarda esa barcha a'zolarining o'zgarishi va rivojlanishiga e'tibor qaratiladi.

Uchinchidan, dasturni ishlab chiqish doimiy ravishda kollektiv qarorlar qabul qilish jarayonidir. Mutaxassislar, jumladan, dasturni ishlab chiqish jarayonida ishtirok etgan davomli o'qituvchilar bu xususiyatlarni osongina tushunadilar. Dasturni ishlab chiqishda qancha potentsial o'quvchilar (potentsial ishtirokchilar) dasturni ishlab chiqishda ishtirok etadilar? maqsad va vazifalar, ushbu maqsad va vazifalarga erishish uchun zarur bo'lgan dastur mazmunini qanday tanlash va tashkil etish, dasturni amalga oshirish bo'yicha faoliyat strategiyalarini belgilash.

Dasturning bajarilishini baholash mezonlarini qanday belgilash va aniq baholash faoliyatini qanday amalga oshirish bo'yicha bir qator qarorlar qabul qilinishi kerak va ularni birlashtiradigan keng qamrovli ta'lim faoliyatining mazmuni bajarilishi kerak. Shuning uchun, dasturni ishlab chiqishda ishtirok etadigan shaxslar yoki guruhlar har bir bosqichda kerakli qarorlarni qabul qilish uchun qaror qabul qilish tamoyillari va usullarini o'rganishlari kerak.

To'rtinchidan, dasturni ishlab chiqish - bu o'quvchilarning ehtiyojlarini aniqlash, baholash va tahlil qilish uchun davomli ta'lim bo'yicha mutaxassislar, ularning muassasalari va mahalliy hamjamiyat ixtiyoriy ravishda ishtirok etadigan hamkorlikdagi sa'y-harakatlardir. Butun umr bo'yi ta'lim dasturlari o'quvchilarning ixtiyoriy ishtirokiga asoslanadi.

Shu sababli, davomlita'lim amaliyotchilari (rahbarlari) o'quvchilarning ixtiyoriy ishtirokini rag'batlantirish uchun alohida harakatlar qilishlari kerak. Xususan, dasturni ishlab chiqish jarayonida potentsial o'quvchilar guruhlarini jalb qilish va ularning dasturni ishlab chiqish jarayonida ishtirok etishini, shu jumladan, ularning istak va ehtiyojlarini aks ettirishga faol yordam berish eng muhim ustuvor vazifadir.

Beshinchidan, dasturni ishlab chiqishni butun umr davomida ta'lim muassasasi (tashkiloti) ichida va tashqarisida ko'plab odamlar birgalikda murakkab jarayonlarda ishtirok etadigan tizim, guruh faoliyati sifatida ko'rib chiqish mumkin. Bu yerda tizim deganda dastur ishlab chiqish bilan bog'liq bo'lgan turli jarayonlardan tashkil topgan har bir qismning o'zaro bog'liqligi va tartibli bog'langanligi yaxlit bir butunlikni tashkil etishi tushuniladi.

Aslida, yuqorida ko'rsatilganidek, dasturni ishlab chiqish jarayoni 1-dasturni rejalashtirish, 2-dasturni loyihalash, 3-dasturni amalga oshirish va operatsiyani boshqarish, 4-dasturni baholash va 5-dasturni qayta ko'rib chiqish (o'zgartirish) kabi kichik jarayonlarni o'z ichiga oladi turli batafsil jarayonlar kiritilgan. Shuning uchun dastur ishlab chiquvchilar dastur ishlab chiqish yaxlit tizim ekanligini tan olishlari kerak.

Biz hozirgacha davomli ta'lim dasturini ishlab chiqish xususiyatlarini ko'rib chiqdik, ammo shuni tan olishimiz kerakki, bu xususiyatlar berilgan vaziyat yoki sharoitga qarab biroz farq qilishi mumkin. Bu yerda tilga olingan vaziyat yoki shartlar davomli ta'lim muassasasi (tashkiloti) xususiyatlariga, dasturni ishlab chiquvchining xususiyatlariga, dasturning maqsadi va turiga, shuningdek, biz ularni o'z navbatida ko'rib chiqamiz.

Birinchi, davomli ta'lim muassasasining (tashkilotining) xususiyatlari muassasaning mafkurasi, maqsadi va xususiyatlari, inson resurslari, moddiy resurslar, shu jumladan jihozlar va jihozlar va boshqa muhitlarga taalluqlidir va dastur ishlab chiqish ushbu tashkiliy xususiyatlarga qarab o'zgarishi kerak. Butun umr bo'yi ta'lim muassasalarining xususiyatlari oxir-oqibatda dastur ishlab chiquvchilarning rejalashtirish xatti-harakatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ishlab chiquvchining rejalashtirish xulq-atvori tashkilotning falsafasi, maqsadlari, tuzilishi va ish uslubi bilan belgilanadiganligi sababli, tashkilot pirovard natijada dasturchining rejalashtirish xatti-harakatiga, shu jumladan dasturni rejalashtirish yo'nalishini belgilashga ta'sir qiladi.

Bu dasturni ishlab chiqishni boshlashdan oldin oldindan belgilangan ta'lim maqsadlari yoki vazifalari to'plamiga erishish uchun mo'ljallangan muvofiqlashtirilgan ta'lim tadbirlari, agar ushbu tadbirlar uzoq muddatli istiqbolda samarali bo'lsa, ya'ni ular amalga oshirilishi mumkin. barqaror yoki yarim barqaror tarzda sarmoya kiritiladi.

Ta'lim dasturlarini loyihalash darajalari ma'lum bir g'oyani taqdim etadigan va ma'lum bir ta'lim maqsadiga yoki belgilangan vaqt oxirida bir qator maqsadlarga erishish bilan yakunlanadigan yagona o'quv bo'linmasini loyihalashdan tortib, mantiqiy ketma-ketlikka ega bo'lgan bir nechta ketma-ket, birlashtirilgan bo'linmalarni loyihalashgacha farq qiladi. , bunda talaba rejalashtirilgan ketma-ketlik bo'yicha harakat qiladi, shuning uchun siz uni yaxshi o'zlashtirmaguningizcha u biron bir birligidan harakatlanmaydi.

Ta'lim maqsadining o'zaro bog'liq bo'lgan har qanday kichik tadbirlari ketma-ket o'quv kurslari kabi ta'lim dasturlari sifatida tasniflanadi (ulardan keng qamrovli kurslar qatorini o'z ichiga olishi mumkin), bu shuningdek, rasmiy ravishda ta'lim xarakteriga ega bo'lmagan, shuningdek, bir qismi sifatida tasniflangan tadbirlarni o'z ichiga oladi ta'lim dasturlari; Maqsadli o'yinlar, tadqiqot loyihalari, amaliy mashg'ulotlar davrlari va ish tajribasi kabi.

Ta'lim dasturlari kontseptsiyasi 1960-yillarda boshlangan bo'lib, bu raqamli platformalarga tayanadigan o'quv dasturlarini o'qitish jarayonlarini rivojlantirishga yordam berdi. Shuningdek, u o'qituvchilarni o'qitish usullari, ma'lumotlarni etkazib berish va talabalarni o'rganish, o'rganish va ko'nikmalar va tajribalarni oshirishda qo'llab-quvvatlaydi.

Ta'lim dasturini ishlab chiqishning asosiy maqsadi: Uning asosiy maqsadi bo'lishi kerak bo'lgan bilimlarni o'zlashtirishga ko'maklashish va bu ko'nikmalar yoki bilimlar oldindan aniq belgilanishi kerak, buning natijasida talabalar o'zlarining tushunchalarini va yakuniy yutuqlarini oshirishlari va ta'limning muayyan sohasidagi tajribasini oshirishlari mumkin. dastur.

Ta'lim kurslari turli xil o'rganish uslublari va ularning xilma-xil ehtiyojlarini qondirishga va ma'lumotni eng maqbul va eng oson tarzda etkazib berishga yordam beradigan jadvallar, chizmalar, so'rovnomalar va o'quv o'yinlari kabi ma'lumotlarni etkazish uchun bir nechta vositalardan foydalanishi mumkin.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari o'qituvchilarga o'quv jarayonida ommaviy axborot vositalaridan foydalanishda yordam beradi, bu esa o'quvchilarning bilim olish istagini uyg'otadi. Ta'lim texnologiyasi yordamida o'qituvchilar tasvirlar bilan taqdim etilgan onlayn materiallarni qo'llash imkonini beradigan ommaviy axborot vositalarini yaratishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ishtiyoqini oshirishi

mumkin. Bundan tashqari, u o'quvchilarni o'quv faoliyatida faol va baquvvat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasida umum o'rta ta'lim strategiyasi muammolari va ta'lim mazmunining yangi moddolari ularni tadbiq etish yo'llari. (Fan nashriyoti Toshkent-2005-yil)
2. Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P., Sanaqulova A.K. "Mehnat ta'limi" 2-sinf darsligi. T., "Nafis bezak" 2012-yil.
3. Sanaqulov X.R., Xodiyeva D.P., Sanaqulova A.K. "Mehnat ta'limi" 3-sinf darsligi. T., "Nafis bezak". 2012-yil.
4. Applikatsionniye raboti v nachalnix klassax Moskva "Prosveshiniy" 1990-yil
5. V.G. Nechayova "Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarni mehnatda tarbiyalash Toshkent "O'qituvchi" 1985-yil
6. E.K. Tulamov. Bolalarga ustachilikni o'rgating. Toshkent (O'qituvchi 1990-yil).
7. E.G'o'ziyev "Psixologiya" Toshkent. O'qituvchi 1994-yil.
8. I.A.Vorobey, "Pedagigichiskiye osnoviy trudovogo vaspitaniy shkolnikov. "O'qituvchi" Toshkent-1978. I.K.Sheplikina, V.I.Romanina.